

Miljödepartementet

Datum

14 december 2022

Diarienummer

Ä 2022-4676

Remissvar – Näringslivets klimatomställning

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Myndigheten har en särskild roll som ansvarig för regional utvecklings- och samordnad landsbygdspolitik. Vi är ansvarig myndighet för riksintresse industriell produktion och för frågor inom turism och besöksnäring. Vårt arbete syftar till att stärka sambanden mellan näringslivsutveckling, samhällsplanering och hållbar regional utveckling. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverket välkomnar utredningen. Tillväxtverket har inte beretts möjlighet att medverka i den omfattning vi har önskat utifrån vårt uppdrag kopplat till företag såväl som regioner. I likhet med Naturvårdsverket och Energimyndigheten stödjer inte Tillväxtverket förslaget att ge miljömålsberedningen i uppdrag att se över och justera de nationella klimatmålen så att de tydligare anknyter till EU:s klimatpolitik. Det klimatpolitiska ramverket skapar en långsiktighet och tydlighet som är avgörande för samhällets såväl som näringslivets gröna omställning. Förslaget riskerar att inverka negativt på företags vilja att investera i omställningen såväl som att negativt påverka lönsamheten i redan gjorda investeringar.

Tillväxtverket önskar understryka att alla initiativ (effektivisera användningen, se över sätt för att anpassa användningen utifrån tillgänglighet på el samt öka produktionen) för att säkra och förbättra tillgången till el för näringslivet ska uppmuntras. Speciellt i och med att situationen har blivit än mer ansträngd jämfört med när utredningen gjordes. Elektrifiering är en nyckel till att minska utsläppen och en snabb övergång från fossilanvändning av energi till el kan bidra till såväl minskad klimatpåverkan som stärkt konkurrenskraft.

När det gäller tillståndsprocesserna så kan dessa dels ses utifrån utbyggnaden av stomnätet, dels utifrån lokala och regionala utbyggnader av nät. Det sistnämnda är kopplat till utvecklingen för framför allt små- och medelstora företag. Tillväxtverket har utarbetat en rapport som visar på den process som företagen behöver gå igenom (inklusive tid och kostnader) för att tillgodosebehovet av mer el. Rapporten påvisar att även tillämpningen av lagar och förordningar är en utmaning vilket bör adresseras tydligare för att på ett bra sätt lösa näringslivets utmaningar. Se mer information i rapporten, [När lagar och regler faller ut olika - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\)](#)

Utredningens fokus på långa ledtider för tillståndsprocesser för vindkraft och relativisering av betydelsen av den kommunala vetorätten sätter förtjänstfullt fokus på förenkling. Dock är vindkraftsetablering även i stor omfattning en fråga om incitament. Särskilt bör kommuners intresse för bättre modeller för återbäring beaktas. Lokalt självbestämmande är således inte bara en kostnad i ledtider utan också just en fråga om självbestämmande och värnande av lokala intressen. Tillväxtverket ser fram emot den kommande utredningen om stärkta incitament för utbyggd vindkraft (M 2022:03).

Gällande markanvändningen anser Tillväxtverket att det finns fördelar med ett tydligare nationellt perspektiv kombinerat med en regional planeringsnivå för att bättre möjliggöra för investeringar från näringslivet och ökad elproduktion. Dessa perspektiv kompletterar den lokala planeringsnivån

som vi har idag och utgör en möjlighet för bättre samordning av infrastruktur och bostadsplanering bland annat vilket kan bidra till mindre utsläpp genom att reducera eller effektivisera behovet av transporter.

Vi ser även tydlig koppling till den nationella livsmedelsstrategin i de förslag som rör jordbrukets gröna omställning. Strategins förverkligande är beroende av att jordbrukets lyckas genomföra klimatsatsningar och här ser vi positivt på att det i utredningen görs en tydlig koppling till utmaningar kring konkurrenskraft och lönsamhet.

Tillväxtverket ger övergripande medhåll till beskrivningen av industrins utmaningar i omställningen. Det är dock en betydande svaghet att små- och medelstora företag inte omnämns. Industrins omställning är också beroende av att dess underleverantörer (till stor del små och medelstora företag) har resurser och kapacitet att själva ställa om. Tillväxtverket reagerar även på att utredningen hänvisar till SCB:s undersökning gällande att vart femte företag anser att statens arbete med regleringar eller andra åtgärder kopplade till klimatförändringar inte hade någon större betydelse/inte visste hur arbetet påverkade företagets beslut om innovation. Vi anser att detta resonemang blir förenklat och skulle behöva utvecklas ytterligare.

Vi noterar även att Fonden för en rättvis omställning inte omnämns under delen om pågående initiativ för industrins omställning. Fonden för en rättvis omställning ska fokusera på de industrier och regioner med mycket höga koldioxidutsläpp i landet. Medlen ska bland annat användas till investeringar i ny klimatsmart och resurseffektiv teknik och kompetenshöjning för anställda. De industrier och regioner som omfattas av medlen från EU:s nya klimatfond är stålindustrin i Norrbotten, mineralindustrin på Gotland samt metallindustrin i Västerbotten. Totalt förväntas fonden omfatta investeringar på omkring 156 miljoner euro som ska matchas med nationell medfinansiering. [Fonden för en rättvis omställning - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\)](https://www.tillvaxtverket.se/fonden-for-en-rattvis-omstallning)

Inom regeringsuppdraget att stärka förutsättningarna för forskningsintensiva start-ups (N2021/02465) genomför Tillväxtverket bland annat ett pilotprojekt tillsammans med Naturvårdsverket för att utforska möjligheten till en gemensam plattform för finansiering. Ambitionen är att skapa ett mer kostnadseffektivt stöd till företagens behov genom att samla samtliga offentliga finansieringsmöjligheter (Inklusive EU finansiering). Tillväxtverket stödjer förslaget om en nationell plattform för att stärka tillgängligheten av offentlig svensk och europeisk finansiering för näringslivets gröna omställning, men anser att den bör breddas, bredare än grön finansiering, samt integreras med den stödfunktion som Tillväxtverket för närvarande utformar. Att etablera olika offentliga plattformar för olika finansieringskällor till olika målgrupper av företag riskerar onödiga kostnader och motverkan av den gemensamt underliggande ambitionen hos myndigheterna att förenkla för företagen.

För ytterligare information om Tillväxtverkets arbete inom finansiering av klimatomställning hänvisas bland annat till förhandsbedömningen av finansieringsinstrument inför regionalfondens period 2021–2027 ("Förhandsbedömning 2021-2027 rapport Långa ledtider"). Tillväxtverket har också genomfört men ännu ej publicerat fördjupad analys inom ramen för regeringsuppdraget att stärka förutsättningarna för forskningsintensiva start-ups ("Uppdrag att stärka tillväxten i forskningsintensiva startup-företag") som bidrar bland annat till grön omställning.

Beslutet i detta ärende har fattats av avdelningschef Tim Brooks. Enhetschef Annika Rosing och handläggare Daniel Fahlander, Marie Persson och Henrik Storm Dyrssen har deltagit i beslutet. Caroline Dahlbom har varit föredragande.

Tim Brooks

Caroline Dahlbom